

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

3. Quæ, Qualisque Justitia constituat Justum; & in eo Animam potissimûm
Domum Sapientiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. An non etiam mensæ accumbent, & cœnabunt in eadem Domo? Audi pollicitationem ejusdem: *Si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & cenabo cum illo, & ipse mecum.* Apocalypf. iiii. 20. Itaque Justus, vel ejus Anima, est Domo, in qua SS. Trinitas inhabitat, & convivatur. Ita tere S. Athanasius Oratione V. contra Arianos, explicans illud, Ex Deo DEUS, & in disputatione contra Arium in Concilio Niceno, Actor operis imperfecti homilia xx. in Matthæum. S. Bernardus sermone iiii. De adventu Domini, S. Bonaventura Sermone de ingressu ad Sapientiam, & septem Donis Spiritus-sancti.

ARTICVLVS III.

Quæ, Qualisq; Iustitia constituat Iustum: & in eo Animam purissimum Domum Sapientie.

S. BERNARDUS sermone ix. ex parvis postquam se formasset pulcherrimè DEIPARAM, ut Domum Sapientie, quam imaginem in Symbolicis Mariam exposuimus, monet Nos, ut si ejusdem Sapientie Domus fieri volumus, iisdem quibus Domus Mariana, septem Columnis extruamur, id est, ut fide & moribus ei præparemur. Adjungit autem: *In moribus quidem solam præ sufficere JUSTITIAM, ceteris tamen virtutibus circumfultam. Itaque, ne errore fallatur ignorantia, sit ei prævia Prudentia. Sinde hincinde Temperantia atque Fortitudo: ne fortè labatur, vel in dexteram, vel in sinistram partem declinando.* Quod Sapienter dictum reor à Doctore Clarevallensi. & Iustitiam Antistitibus maxime advertendum: Solam Iustitiam aliorum officium sufficere, si aliarum virtutum choro cingatur: nam si solitaria sit absque illarum consortio contingit frequenter, vel errore, vel declinatione ad

mi-

mium rigorem (cum interdum, summum jus summa sit injuria) peccari. Id exemplis ex omni historia clarissimis & maximè admirandis ostendi posset. Unum tantum profero, quia recentius, & valere potest ad instructionem illorum, qui judiciis, & præcipuè rerum capitalium præsumunt. Apud illos Regula ex Justitiæ præscripto recepta est, Theologiâ etiam approbante: *Ex allegatis & probatis*, accedente præferim propriâ confessione, procedi ad sententiam condemnationis posse. Attamen, si hæc sola spectetur, & non adsit prudentia, æquitas, epikia, caritas, denique industria in Judice, omnibus viis investigandi, & eximinandi quod est dubium, ac eliciendi veritatem, facile aberratur. Excipite quid acciderit Neapoli Patrum nostrorum memoriâ, Pius V. Pontifex Max. Anno M. D. LXX. Pontificatus V. inter Cardinales XVI quos creavit, expressit quoque F. Paulum Aretium Italum, Istrii honesto loco natum, cui in baptismo Scipio nomen datum fuerat. Is Legum studio, & peritiâ insignis, caussarum capitalium Neapoli Judex. resignato officio, & seculari vitâ abjuratâ, Clericorum Regularum institutum, qui Theatini vocantur in monasterio S. Pauli amplexus est, deinde, mutato nomine, F. Paulus dictus. Cur autem seculum desereret, & religionem ingrederetur hæc fuit occasio.

Cum Judicem ageret, quendam ipse hominem insularum homicidii, & post probationes, allegationesque, tormentorum vi, expressa confessione, atque ita convictum suspendi jusserat, Reus, cum ad furcam diceretur, se nequaquam id scelus admisisse palam affirmabat. dolebat interim ac lamentabatur, quod falsâ delatione circumventus, ac tormentis superatus ad infamem ac innocentia suâ indignam suspendii mortem raperetur. Sed Judex post latam semel feralem sententiam,

am,

am, fractoq; judiciali bacillo, istiusmodi protestationibus moveri non consuevit. Sic frequenter suspenditur, suffocatur, ustulatur, omnique mortis genere afficitur: certe potest affici, innocens: quis contradicat? Admiratus tamen tot tamque constantes obtestationes Scipio nec ratus tormentorum violentiâ quemquam adire posse, ut fateatur, unde capitis periculum mox immineret, eam rem experiri voluit in domestico. Ergo stabulum clam ingressus, mulam suam pugione confodit, & mox à famulo doli ignaro sibi sterni jubet, tanquam gressuro. Is mulam interemptam referens, heri iustus in vincula coniectus, examinatus, tormentis exagitat, non admissum crimen fatetur: immo, causam addit, quæ probabilitatem augeat: se gladiolo mulam confecisse, quod recalcitrando molestiam exhibuisset. Qua re nimadversâ Scipio, & expendens secum diligenter, quanto in periculo tum Iudices omnes, tum ii potissimum, qui capitalibus rebus, & hominibus torquendi præsumunt, versentur, quamvis maximè iusti videantur, postquam illatum famulo suo damnum, benigne ac liberaliter compensasset, exorsus periculosam Iudicum conditionem, securionem vitæ rationem, & magis expeditam ad animæ salutem, viam religionis elegit. In quâ peragranda ita sedulus, continens, piusque procedit, ut post alias Ordinis sui dignitates à Civitate Neapolitana ad Philippum II. Hispaniarum Regem Catholicum cum Orator missus fuerit, tum Placentino Sacerdotio insignitus, denique à Pio V. in Cardinalium Senatum sit allectus. Sedente autem Gregorio XIII. Archiepiscopus Ecclesiæ Neapolitanæ renunciatus, cuius ibi non modò verbo, institutisque præclaris, sed rarioriam sanctitatis exemplo creditum sibi gregem ferè biennio instruxisset, vitam hanc mortalem cum immo-

rali c
luit, t
grati
lata l
&, u
Dom
nitat
sticia

Q
(a
V.M

IN
tiz
vulg
ita c
possi
sensu
mem
Sapier
molay
accip
ad C
Amb
mil. i
Sacr
terpr

rali commutavit, & in sui Ordinis templo tumulari voluit, sine epitaphio, quod id affigi humilitatis religiosæ gratia testamento prohibuisset. Quæ à me eo fine relata sunt, ut ob signata maneret D. Bernardi sententia, & , ut qui ad imitationem Dominæ nostræ optat esse Domus Sapientiæ, sciat post fidei in Sanctissimam Trinitatem Columnam triplicem, sufficere in moribus Justitiam, non quamlibet, sed illam, quæ in sese

Virtutes continet omnes.

Qua Justus extruitur in Domum Sapientiæ.

(a) *Alphonsus Ciacconius in, Vitis Pontif. & Cardinal. sub Pio V. Mortuus est Card. Aretius Anno 1577.*

A R T I C U L V S IV.

DOMUS SAPIENTIÆ

Spiritualiter

Anima Iusti dignè Communicantis.

INTER celeberrimas de significatione Domus Sapientiæ, interpretationes, est una apud Sanctos Patres vulgarissima, qua refertur ad EUCHARISTIAM, in quam ita conspirant plurimi doctores Ecclesiæ, ut dubitari possit, an accommodatitia appellari debeat, cum de sensu literali plurimum habere videatur, ob unanimum magnorum Patrum consentum. Certè verba illa, *Sapientia edificavit sibi Domum: Excidit Columnas septem. Immolavit victimas suas: miscuit vinum, & proposuit mensam suam* accipiunt de Sacramento Altaris, S Cypriacus epistola ad Cæciliam, & lib. 2 testimoniorum contra Judæos. S. Ambrosius lib. IV. de fide cap. 7. D. Chrysostomus, homil. in Psalmum XXI. Anastasius Nicenus quæst. XL. in Sacra- scripturâ aliique non pauci. Secundum hanc interpretationem DOMUS SAPIENTIÆ designare potest

&c